

KMETOVALEC.

Glasiló c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 gld. na leto. Naročila naj se pošiljajo c. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 23.

V Ljubljani, 1. decembra 1885.

Leto II.

Drevo na meji.

Pogosto se pripeti, da kakošno pitovno ali drugo drevo služi posestvom za mejnik. Dotično drevo stoji ali na konci meje ali tam, kjer jih več mej skupaj sega. Praktični so takošni mejniki zaradi tega, ker so od daleč vidni, se ne dajo prestaviti, kakor kamni in količi. Morali bi toraj takošni mejniki vsečni biti vsem sosedom. Žalibog, da to dostikrat niso, ampak še le povod in vzrok mnogovrstnim tožbam, to pa ne zavoljo meje, ampak zavoljo drevesa pa njegovega sadja. Čestokrat so takošni prepiri zelo odveč in nepotrební, kajti občni državljanski zakonik govori tukaj o lastništvu in nja porabi jako razločno in jasno:

§. 421. „Čegavo je drevo, to se ne določuje po koreninah, ki segajo v sosedovo zemljo, ampak po deblu, ki je vzraslo iz korenin. Stoji drevo na meji večih posestev, je ono lastno vsem dotičnim posestnikom vzajemno.“

§. 422. „Vsak posestnik sme korenine tujega drevesa iz svoje zemlje izruvatí in na njegovo posestvo viseče veje posekati ali drugače porabiti.“

Bodi pa navedeno, da rimsko pravo razsojuje lastništvo pri drevesih po njihovih koreninah, ker drevo jemlje po svojih koreninah živeža iz tal. Avstrijsko pravo razsojuje zelo drugače ter se drži določeb, ki so uže leta 1679 dobile postavno veljavo. Ono jemlje ozir pred vsem na debló. Bržčas se je tako zaukazalo, ker tukaj ni treba zemlje odgrebati, pa ne korenin odkapati, kedar se pravda, čegavo je drevo, vsaj bilo bi mogoče, da bi po takem izkopavanju drevo samo zamorili.

Kedar drevo res na meji stoji, tedaj je ono vzajemna last vseh sosedov, vsak ima enako pravico do njega. Dokler so sosedi porazumljeni med seboj, storijo z drevesom, kar hočejo. Če se pa sprejo, nima nobeden izključljive pravice do drevesa tako, da bi smel sosedu škodovati.

Drugače je tam, kjer stoji drevo tik meje, pa čez njo korenine poganja v sosedno zemljo ali samo nekaj vejic tje visi. Korenine srkajo živeža iz tujih tal ter škodujejo zlasti vrtnarjem.

Sosedova drevesa, zelišča, sočivje, cvetlice itd. dobivajo vsled tega manje ali nič jim namenjene hrane; na sosedovo zemljo viseče veje delajo preveč sence ali prevajajo tje premnogo dežnice. V teh slučajih pomaga državljanski zakonik vsem, kateri se ga znajo in hočejo poslužiti. Korenine zamore vsak sosed iz zemlje

izruvatí, če mu tega morebiti logarska postava ne zabranjuje. Kakor daleč sega njegovo zemljišče, sme tujih drev+s korenine izruvatí, posekati, sežgati ali bodi kakorkoli odstraniti. Nč ne dene, če se tudi sosedovo drevo posuši.

Čez mejo viseče veje sme sosed posekati, les za-se vzeti ali sploh na vsakojaki način porabiti, na priliko listje pograbiti, posamezne vejice posekati za steljo (pri igličjih), storže, seme, sad pobrati, kolikor ga tje pade, perilo na sušenje obešati itd. V vseh navedenih slučajih sosed ne more ugovarjati, in s tožbami ničesar ne opravi. Le debla se ne sme lotiti sosed. Do tega nima pravice, izvzemši slučaj, kedar debló čez mejo visi. Tukaj sme, kakor razlaga dr. Moric Stubenrauch, sosed z deblom ravnati, kakor z vejami, prav za prav bi pa najbolj kazalo celo drevo pripoznavati kot vzajemno last obeh posestnikov. Nima pa sosed do debla nobene pravice, kedar vihar drevo izruje ter na njegovo zemljo vrže; tudi sad sme lastnik tirjati nazaj, ki ni pal z vej čez mejo visečih na sosedovo zemljo, ampak drugače bil tje zanesen.

Kdor vsebino navedenih dveh paragrafov pozna in sicer tudi ni noben prepirljivec, ta bode zaradi dreves na meji stoječih gotovo v miru živel s sosedom svojim. Lepa pa je in starodavna šega ob svečanih prilikah drevesa v spomin zasajati zlasti ob mejah; naj se ohrani. „Gosp. Glasnik.“

O kmetijskem knjigovodstvu.

Spisal V Rohrman, pristav deželni vinarski in sadjarski šoli na Slapu

Kako velekoristno, da skoraj neprecenljive važnosti je knjigovodstvo za vsako gospodarstvo in vendar se ga še danes pri nas kmetovalci tako malo poslužujejo! Radi čisto in čestokrat izkušenih koristi, koje dobro urejeno knjigovodstvo vsak čas kmetovalcu ponuja in tudi daje, nahajamo tudi v vseh kulturno-napredujočih deželah kmetovalce pismeno računati — ne le veleposestnike, marveč tudi srednje in manjše kmetovalce. Da se naši kmetovalci ne morejo posluževati in deležni biti koristi, koje knjigovodstvo povzročuje, najti je lahko. Poglavitni vzroki bi bili, da je večji del naših kmetovalcev še nezmožen, pismeno računati, kakor tudi, da primanjkuje našim kmetovalcem, kateri sicer znajo brati in pisati, do dan-

danes pri nas še vsakatera priložnost, vsakaterih sredstev soznati se natančneje s to prekornostno vedo, kakor osobno popularno pisanih poučnih knjig. Da bi pa tudi velik del naših osobito srednjih kmetovalcev uže lahko kolikor toliko pisмено računalski premoženjem, je tudi res; pa da se take žalostne razmere nahajajo tudi pri nekaterih naših veleposestnikih, kakor sem se sam prepričal, je ravno tako istina. Komu naj bi slednje pripisaval? — Večji del takih zadostnih izobrazjenih srednjih in večjih posestnikov misli še dandanas, da so vse možno naredili v računarstvu (računovodstvu, knjigovodstvu), ako sestavijo redno listnice delalcev, t. j. ako zapišejo delalce in za delo porabljeno svoto denarja in slednje tudi točno izplačajo!

Neredni in malobrižni kmetovalci omenjene kategorije niti tega redno ne storé in večkrat se dogodi, da se kar na več tednov opusti vsako računanje z gospodarskim premoženjem tudi v tej zadevi. Kako površno računa pa naš kmetovalec z gospodarskim premoženjem, ležečem v blagu! Večkrat si sicer res zapiše na kak list ali košček papirja, kaj je v blagu oddal in koliko ima za isto prejeti. Kolikokrat se pa ne zgodi, da kmetovalec tak zapisnik ali take zaznamke in notice pri prvi priložnosti, če nima drugega pri rokah, ne da bi jih pregledal, kaj da hranijo, porabi, da zavije va-nje kako reč itd. Isto je, ako si dela kmetovalec zaznamke s kredo, s katero maže po omarah in le gole številke zapisuje. Kolikokrat se te ne zbrisejo po nepredvidnosti ali tako razmažejo, da jih ni moč brati. Ne redkokdaj se dogodi vsled tega, da, ako pride, na pr. kak dolžnik plačevati svoj dolg za kako vzeto blago, ga mora gospodar vprašati: „ka in koliko ste pa prejeli in po kakim cenam sem vam robo prodal?“ itd. Ne gledé na to, da se tak človek pri vsaki priložnosti prodá za površnega, malobrižnega gospodarja in s tem sam sebe sramoti, trpi večkrat čutiljivo škodo, če nima opraviti s poštenim dolžnikom. Se je li pa možno zanesti dandanes le na poštenje?

Ravno tako, kakor se z blagom površno računa, računa se tudi z denarjem. Večkrat tudi čisto nič! Nekateri hranijo denar kje v kaki omari in možnji. Zakaj pa in koliko denarja prejmejo ali pa izdajo in potrosijo, to žalibog ne zapišejo. Temu posledica je potem, da sami ne vedó, koncem leta, zakaj da so denar potrosili. Veseli so navadno, če jim koncem leta kaj denarja preostaja, da ta prebitek lahko po svoje — večinoma za-se vporabijo, dasiravno bi to svoto v svojem gospodarstvu pri mali inteligenci namenu primerno gotovo z dosti večjimi obrestmi vporabili. Ljudje, kateri tako s premoženjem računajo, navadno tudi v drugih zadevah niso najrednejši: prejele pobotnice, pobotani računi, zaznamki itd. ležijo sem ter tje brez vsacega reda, mesto da bi jih kakor denar hranili in večkrat se zgodi radi tega, da je treba kako reč dvakrat poravnati, po dvakrat plačevati. Tako brižni kmetovalci so navadno tudi v tako slabem položaju, da ne morejo računov točno ali popolno izplačevati, ampak delajo dolgove, večje stroške, kakor imajo prihodke. Teh potem ne morejo ne redno in večkrat tudi ne le z denarjem plačati; plačujejo jih deloma s pridelki, kar jim je v večini slučajev na lastno škodo. Kolikokrat pa dela tudi tak kmetovalec, kateri brez brižne dolgove dela upnikom škodo in krivico! Nahajajo se pri nas velikokrat v omenjenih zadevah še žalostnejše razmere, ki so večinoma posledice pomanjkanja vsakejega računanja z gospodarskim premoženjem.

Velik napredek v gospodarjenju bi bil, ako bi se začeli naši kmetovalci za to stvar brigati in začeli računati z gospodarskim premoženjem. Dandanašnji

je to neobhodna potreba, če hočemo napredovati, kajti izkušena istina je, da je umno knjigovodstvo v kmetijstvu eno najbistvenejših in vspešnih sredstev, varovati kmetovalca vseh navedenih nezd. Pa ne le to! Ako kmetovalec z gospodarskim premoženjem pisмено računi, vé koliko, zakaj in kedaj je prejel ali izdal blaga ali denarja; on vé toraj, kako in zakaj se je gospodarsko premoženje v teku leta rabilo. Kmetovalec dobi na ta način jasen pregled ne le o vseh posameznih dogodljajih v gospodarskem premoženju, izražajočih se v dohodkih in stroških, ampak tudi o njih zvezi v gospodarstvu; on vé toraj, v čem in zakaj se je gospodarsko premoženje pomnožilo, o čem in zakaj se je zmanjšalo in zamore koncem gospodarskega leta izračunati, s kakim vspehom je gospodaril; ali je bilo gospodarjenje dobičkonosno in koliko dobička je dalo ali ne.

Umno knjigovodstvo varuje in zabrani kmetovalca pred prenašanjem, nepremišljenim ravnanjem, pred raznimi zmotami; marveč ga napeljuje o vsaki priliki k premišljevanju, kako se je do sedaj gospodarsko premoženje rabilo in s kakim vspehom se je gospodarilo. Ter mu daje na ta način vsak čas kaj dobre, večkrat neposredno uporabljive nasvete, kako naj se v prihodnje vspešno gospodari itd.

Gospodarju služi knjigovodstvo tako rekoč za „kazipota“ in tegadel je tudi popolnoma sposobno, da si kmetovalec s pomočjo istega zamore hraniti danim razmeram primerni in trpežni vspeh v gospodarjenju; to se ve da uže po dlječasi porabi. Knjigovodstvo napeljuje kmetovalca tudi k varčnosti, k štedljivosti. Kdor pisмено računi, kdor hrani denar vkup v blagajnici, zapisuje vse denarne stroške in dohodke in te iz blagajnice, postane z denarjem kaj varčen. Med tem, ko bi le rad zmiraj dohodke zapisaval in prejemal, se veselil nad rastočim denarnim premoženjem, zapisuje in izplačuje le nerad stroške in se teh kolikormožno začne ogibati, posebno če ima denar izdati in porabiti za slabo izplačljive potrebščine, če ima denar zapravljati. Knjigovodstvo pa tudi skrbi v gospodarstvu za potreben red. Vsaka reč je na svojem mestu, vsaka reč se redno hrani. Ne le velike vrednosti je ta red za vsako gospodarstvo, ampak tudi kaj prijeten! Vedna ali dostikratni vprašanja: kje je to in to, kaj se je s tem in s tem zgodilo itd., katera so včasih dokaj mučna, skoro popolnem izostanejo.

Hoče pa li kmetijsko knjigovodstvo na navedeni način povsem res koristonosno in vspešno biti, stavijo naj se na kmetovalca sledeče zahteve in naloge:

1. Da ima knjige, v katere zapisuje in označi le način praktičnega gospodarjenja. Iz teh knjig lahko povzamemo ali poizvemo toraj, kako ali na kak način se praktično gospodari ali kako je gospodarstvo urejeno. Vodstvo takih knjig imenujemo tegadel: „pisμένο uredovanje gospodarstva“ (Wirtschaftsbetrieb).

2. Da ima knjige, v katerih zaračuni s številkami vse pri gospodarjenju tekom leta vporabljeno (prirastlo in odpadlo) gospodarsko premoženje, obstoječe v naturalih in materijalih,*) kakor na pr. orodje, živino, poljske pridelke itd.

*) Naturale in materijale imenujemo v knjigovodstvu vse gospodarsko premoženje razun istega v denarju. K naturalom spada po tem kakem toraj vse v gospodarstvu vporabljivo nepremakljivo premoženje (immobilia, kakor zemljišča in stavbišča), orodje, stroji, živina in različni pridelki. K materijalom prištevamo pa različno gradivo, različne priprave in potrebščine v gospodarstvu, katera se navadno kupujejo, kakor na pr. sol, svečavo, mazila, železnino, vrvi

3. Da ima knjige, v katerih zaračuni vse za gospodarjenje tekom leta uporabljeno (prirastlo in odpadlo) gospodarsko premoženje, obstoječe v denarji in na denarno vrednost preračunanih naturalov in materialov, in s katerimi izkaže uspeh gospodarjenja.

Vodstvo zadnjih dveh vrst knjig, kjer se zapisujejo le premembe v gospodarskem premoženju, nastale tekom leta vsled različnih dohodkov in stroškov v naturalih, materialih in denarjih, katere nam kažejo toraj, v čem se je gospodarsko premoženje pomnožilo ali zmanjšalo in s katerimi izkažemo lahko uspeh gospodarjenja, imenujemo pravo: „kmetijsko knjigovodstvo (landwirtschaftliche Buchführung).“

H knjigam v točki 1. omenjenim, katere nam kažejo le način praktičnega gospodarjenja, prištevamo različne „zapisnike“, kakor na pr. za zapisnik ročnega dela, iz katerega izkažemo navadno v tedenskih „listnicah delalcev“ način porabe delalcev s tem, da navajamo v istih opravljeno delo, v to porabljene dneve in porabljeni denar, kakor tudi da po imenu označimo delalce; zapisnik za uprežno delo, v katerem se izkaže način porabe uprežne živine za opravljanje različnih gospodarskih del; zapisnik gnojenja, v katerem se izkaže, kedaj, katera zemljišča, h kaki rastlini, s kakim in s koliko množino gnoja se je gnojilo; zapisnik setve in žetve, v katerem se izkaže, kedaj se je vršila jesenska setev in kedaj spomladanska za vsako kulturno rastlino posebej. koliko se je porabilo semena, kakor tudi kedaj je bila žetev posameznih kulturnih rastlin in koliko se je pridelalo; zapisnik nakošene suhe in sveže krme, zapisnik mlačve, zapisnik molže, zapisnik rodoslovja plemenske goveje živine itd. itd.

V vseh takih knjigah „zapisnikih“ je razvidno, kako, t. j., na kaki način se praktično gospodarji; take knjige nam ne morejo nikdar v to služiti, da bi iz istih izkazali, ali nam je gospodarstvo kaj in koliko neslo ali ne; vsaj tudi njih naloga ni to. Pač pa je vsejedno vodstvo takih zapisnikov velevažno in velekoristno; te knjige so, ki nam služijo vsaki čas za „kazipota“ v praktičnem gospodarjenju, ki nas spodbujajo in napeljujejo k premišljevanju, kako naj z uspehom nadalje umno gospodarimo, katere nam ponujajo in dajejo o vsaki priliki važne in koristne nasvete. Vodstvo takih knjig je na večjih gospodarstvih, posebno na veleposestvih neobhodno potrebno. Po velikosti ali obsegu gospodarstva, po množini in jakosti posameznih vejic gospodarstva (Wirtschaftszweige) vporablja se potem različno število zapisnikov in različno urejene zapisnike. Za malega kmetovalca, kateri pa lahko po več let v glavi nosi način svojega praktičnega delovanja in gospodarjenja, lahko tako pismeno uredovanje gospodarstva odpade; isto je pa se ve da za vsacega kmetovalca tem koristnejši, čem večje ima gospodarstvo.

Knjige zadnjih dveh vrst, v točki 2. in 3. navedene, katerih vodstvo se imenuje pravo: „kmetijsko knjigovodstvo“, pa nam ne kažejo način praktičnega gospodarjenja, ampak le fakične premembe

in sploh vezilje, pletezino, steklenino, gorivo stavivo itd. itd. Tegadel imenujemo tudi v knjigovodstvu računanje z vsem tem naštetim in v točki 2. navedenim gospodarskem premoženjem: račune z naturali in materialji, računanje z gospodarskim premoženjem, obstoječem v denarji sploh, kakor v točki 3. povedano, pa: račune z denarji. V navadnem življenju imenujemo pa „naturale“ le različne pridelke: prirodnine.

v gospodarskem premoženju tekom gospodarskega leta; one nam izkažejo ali in v čem se je gospodarsko premoženje pomnožilo ali zmanjšalo. V te knjige se toraj zapisujejo vsi dohodki ali prirastki v gospodarskem premoženju, s katerimi se slednje pomnoži in vsi stroški ali odpadki v gospodarskem premoženju, vsled katerih se isto zmanjša.

Če pa hoče kmetovalec na ta način vspešno računati, ter izkazati koncem gospodarskega leta tudi v istini vspeh gospodarjenja, to je, dobiček ali zgubo v celem gospodarskem premoženju, je potreba:

1. Da pozna natančno svoje gospodarsko premoženje, s katerim mu je gospodariti. Poznati mora premoženje toraj v vseh njegovih delih; v to je potreba, da se isto pismeno izkaže v tako zvani „inventuri“. Ta „inventura“ ni nič drugega, kakor ena listnica, na kateri je popisano celo gospodarsko premoženje v vseh svojih delih, naštevanih po množini (velikosti, številu, meri in vrednosti). Gospodarsko premoženje deli se v inventuri v: ležeče premoženje in prometni kapital. Kležečemu premoženju prištevamo zemljišča in stavbišča (poslopje). Vse gospodarsko premoženje razun istega v zemljiščih in stavbiščih ležečega imenujemo prometni kapital, katerega delimo zopet gledé na čas porabe ali na potrebni čas, da se ta kapital reproducira (obnovi ali nadomešča) v stalni in premakljivi prometni kapital; k stalnemu prometnemu kapitalu, ker ga daljši čas rabimo, prištevamo živino, orodje in stroje; k premakljivemu prometnemu kapitalu, ker se kmalu reproducira, pa vse pridelke, material in denar — slednji naj si bodi gotovina ali posojilo. Navedel sem to razdelitev gospodarskega premoženja tegadel, ker isto knjigovodstvo zahteva, in ker je po vsem opravljena.

2. Da zapisuje tekoče*) vse premembe v tako inventiranem ali popisanem gospodarskem premoženju, ki so se dogodile v teku gospodarskega leta in katere premembe niso nič drugega, kakor prirastek (dohodek) ali odpadek (strošek) v premoženju. V to se poslužujemo knjig. Ker je gospodarsko premoženje kaj raznovrstno, kakor v prejšnji točki 1. navedeno, se navadno za vsako vrsto ali vsak del premoženja ali pa za več sorodnih vrst premoženja (kar se ravna zmiraj po velikosti raznih delov ali vrst premoženja), naredijo knjige in se v teh potem zapisujejo tekoče vsi nastali dohodki in stroški v dotičnem premoženju. Te knjige imenujemo v knjigovodstvu „dnevnik“ (Journal). Tako na pr. imamo za premoženje obstoječe v poljskih pridelkih knjigo, katero imenujemo: „dnevnik za poljske pridelke“, in v katero zapisujemo tekoče vse dohodke in stroške, katere imamo v poljskih pridelkih; za premoženje v denarjih in sicer v gotovini imamo knjigo „denarni dnevnik“, v katerem se zapisujejo tekoče vsi dohodki in stroški v denarji itd. itd. Vse te knjige opraviti imajo toraj edino le z dohodki in stroški v gospodarskem premoženju. To tekoče zapisovanje vseh dohodkov in stroškov v gospodarskem premoženju imenujemo „tekoče knjigovodstvo“.

Če so se vse premembe vestno zapisale**) in ker

*) Tekoče, t. j. zaporedoma, kakor se pripetijo ali dogodijo premembe.

**) Omenjam pa le postransko, da se vse premembe v gospodarskem premoženju, zabilježene v posameznih dnevnikih, navadno prenašajo iz istih še v tako zvano „glavno knjigo“, v katero se pripisujejo in naštevajo po povodih in oddelkih ali vejicah gospodarstva. Za sedaj naj ne moti ta opomba gorenjih vrstic.

je bilo gospodarsko premoženje, s katerim je začel kmetovalec gospodariti, znano, izračuna se kaj lahko, koliko je koncem gospodarskega leta premoženja ostalo,

3. Da primerja gospodarsko premoženje začetkom gospodarskega premoženja koncem leta; tako izve, s kakim uspehom je gospodaril; on izve, ali se je gospodarsko premoženje v vrednosti zboljšalo ali povečalo ali pa zmanjšalo. Če se je vrednost povečala, tako se je z dobičkom gospodarilo in če se je gospodarsko premoženje v vrednosti zmanjšalo, se je slabo gospodarilo, t. j. z zgubo. Ravno tako izve kmetovalec, v katerem delu gospodarskega premoženja se je slednje povečalo ali zmanjšalo. Tak izkaz uspeha pri gospodarjenju imenujemo v knjigovodstvu „bilanco“.

Če si je kmetovalec svoje knjigovodstvo na ta način uredil, da vestno pismeno računa toraj s celim gospodarskim premoženjem, obstoječim, recimo na obče-splošno, v blagu in denarju, potem mu je mogoče izkazati popolnoma vspeh gospodarjenja, kateri se javi ali kaže v dobičku ali zgubi. Tako knjigovodstvo je „popolno“. V taki popolnosti rabiti ga morajo vsa velika posestva, pa tudi taka, katerih vodstvo ali gospodarstvo je oddano kakemu oskrbniku; dosledno temu, kakor tudi iz vseh ostalih vzrokov, predavati se mora kmetijsko knjigovodstvo v tej popolnosti tudi na kmetijskih šolah.*) Za srednje in manjše kmetovalce pa zadostuje, če isti le z nekim delom gospodarskega premoženja tako pismeno računajo, da zapisujejo vse dohodke in stroške v istem. Ta del gospodarskega premoženja je prometni kapital in sicer stalni, kakor živina, orodje in stroji in premakljivi, h kateremu spadajo različni pridelki, materijali in denar. Osebito se slednjim kapitalom gospodarskega premoženja, ker se v kratkem času reproducira ali obnovi, bi moral vsak kmetovalec pismeno računati, da vsaj natančno vé in zna, kako se je premoženje v pridelkih, materijalih in denarju v teku leta premenilo — kako ali pomnožilo ali zmanjšalo. Pa še tega slednjega računanja ne nahajamo pri nas niti pri večjih posestnikih, niti pri vsakem veleposestniku. Kako hočemo iskati pa takega računanja pri navadnem kmetovalcu, kateri kakor večina „bogatašev“ še z golim denarjem pismeno ne računa in ne zapisuje dohodkov in stroškov v denarji, kar je vendar neobhodno, neizogibno potreba! Ni to dovelj žalostno? — Da bi naš kmetovalec začel vsaj s premakljivim prometnim kapitalom, obstoječim v denarji, toraj le z denarjem, pismeno računati in zapisavati vselej kedaj, zakaj in koliko denarja je prejel, kedaj, zakaj in koliko denarja je izdal — uže

*) To si tudi vsak predstavlja, ker je popolnoma naravno. No, temu pa žalibog ni povsod tako, kajti zudnji čas mi je bila priložnost dana, osebno prepričati se o knjigovodstvu, koje se na deželni kmetijski šoli, slovenskem oddelku v Gorici od začasnega voditelja gospoda Žepiča podučuje in katero je povsem originalno. Zares žalostno, da se na takem zavodu takovi poduki širijo, ki nimajo ne nog ne glave — še bolj žalostno pa, da se takovo početje od gotove stranke v Gorici, od privržencev in zaveznikov gosp. Žepiča odobruje za pravo! So temu stvarni razlogi vzrok? ali le osebni oziri? — Šarlatanizem vganjati ni tako smešno, kakor žalostno v tej zadevi! Bog zna, kako pa začezni voditelj g. Žepič kot oskrbnik šolskega posestva računa še le v praktičnem z gospodarskim premoženjem? — Taka in enaka vprašanja pridejo sicer gotovo še o drugi priložnosti na dan.

to bi bil velik korak v napredku, to bi bilo velekoristno, kako pa tudi prijetno za njega! Na ta način bi koncem leta vedel, kako je vsaj z denarnim premoženjem gospodaril, ali se mu je isto pomnožilo in koliko mu ga preostaja ali se je pa zmanjšalo in kolika je zguba, bi lahko poizvedel, kje in zakaj je morda preveč denarja izdal ali potrosil in lahko povzel, koliko denarja sme in more izdati in se gotovo varoval v prihodnje pred vsakojo nepotrebno zapravljivostjo. Tako računajočemu kmetovalcu ne bode nikdar potreba čuditi se in vprašati samega sebe: Kam sem pa razdal ta denar: vsaj sem ga vendar lepo svoto prejel, pa se nikjer nič ne pozna? zdi se mi, da ga nisem mogel izdati in gotovo sem kaj zgubil. Žalibog, da se take in enake reči tolikokrat čujejo!

Navedel sem uže skraja tega spisa različne neprilicnosti in nezgode, ki se dogode vsak čas kmetovalcu, ako pismeno ne računa z gospodarskim premoženjem. Pa vse te nezgode se mu bodo dandanašnje, ko vse napreduje, množile, dokler bode gazil staro pot, dokler ne bode ukrenil nasvetovano, času primerno pot in začel pismeno računati s premoženjem.

S temi vrsticami podam čast. bralcem „Novic“ le bitstvo in nalogo kmetijskega knjigovodstva, kakor tudi navajam koristi, katere nam isto ponuja. Vse to kolikormožno na splošno. Pretresavajmo malo to prekoristno stvar, poprimimo se je in začnimo pismeno računati z gospodarskim premoženjem, začnimo delo, katero je sicer malo in lahko, pa vsigdar in za vsacega tako hvaležno in koristno!

Pota, po katerih in kako naj bi se hodilo, da pridemo do zaželjenega cilja, to je, kako se za knjigovodstvo potrebne knjige uredijo in vodijo, nisem tu opisal, ker jih mislim o drugi priložnosti.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli vršile se bodo dné 28. in 29. decembra t. l., in sicer: 28. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskali podkovske šole, 29. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglase pri podpisanim vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dné 1. novembra 1885.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Tržne cene.

V Kranji, 23. novembra 1885.

Na današnji trg je došlo 76 glav goveje živine in 245 prešičev.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	Ajda, hektol.	4	60
Rež, „	5	52	Slama, 100 kil	2	05
Oves „	3	25	Seno, „	2	80
Turšica „	5	52	Špeh, fr. kila	—	48
Ječmen „	5	04	Živi prešiči, kila	—	32